

KELETI NYELVEK ÉS KULTÚRÁK
ALAPSZAK
(TÁVOL-KELETI INTÉZET)

A SZAKOT GONDOZÓ INTÉZET

Távol-keleti Intézet

**SZAKDOLGOZATTAL ÉS ALAPSZAKOS ZÁRÓVIZSGÁVAL KAPCSOLATOS
KÖVETELMÉNYEK**

Formai követelmények:

- A szakdolgozatot alapesetben magyar nyelven, vagy — előzetes megbeszélés alapján — egyéb (angol, orosz, német, vagy a szakiránynak megfelelő) nyelven, számítógépen kell elkészíteni.
- A magyar nyelven készült szakdolgozatoknak tartalmaznia kell 2-3 oldalas az alapszaknak megfelelő idegen (kínai szakirány esetén: 1800-2700 írásjegynyi modern kínai) nyelven készült összefoglalást.
- Formai követelmények: A4-es oldalakon, margóbeállítások: bal 3,5 cm, jobb 2 cm, fent 2,5 cm, lent 2,5 cm; a betűméret: a főszövegben 12 pontos, a lábjegyzeteknél 10 pontos Times New Roman, a sortávolság: a főszövegben 1,5, a lábjegyzeteknél 1; bekezdés: mindenütt sorkizárt
- A dolgozat terjedelme minimum 40.000, maximum 75.000 karakter (szóközök nélkül), mely terjedelemben nem számít bele a címoldal és a (kötelező) tartalomjegyzék, továbbá a (kötelező) bibliográfia. A felső határ tágítását a témavezető a megfelelő mértékben engedélyezheti.
- A dolgozatot elektronikus formában kell elkészíteni, és elektronikusan (PDF, vagy Word formátumban) kell felöltetni a Neptun tanulmányi rendszer vonatkozó felületére.
- A szakdolgozat-leadás során egyetlen dokumentum feltöltésére van lehetőség a mellékletekkel együtt.
- A borítón fel kell tüntetni: „szakdolgozat” szót, a szakdolgozat címét, a bal alsó sarokban a témavezető nevét és címet (rangját), a jobb alsó sarokban a hallgató nevét, szakját és a szakdolgozat készítésének évét.
- A hallgatónak feltöltés során nyilatkozni kell a Neptunban, hogy a munka saját szellemi terméke. (Kérjük, hogy figyelje az Egyetem plágium-ellenőrzésre vonatkozó szabályozását.).
- 2021-től minden hallgató csak témavezetői támogatással adhatja le dolgozatát.

Tartalmi követelmények:

- Az egy témát átfogóan feldolgozó szakdolgozatában a hallgató számot ad a szakirányú tanulmányok keretében megszerzett tudásáról. A szakdolgozat témája az alapszak tárgyainak (tágra értelmezett) témaköreiből szabadon választható, de a témát a szakgazdának/témavezetőnek jóvá kell hagynia. A szakdolgozat önálló gyűjtőmunkán (terepmunkán, levéltári kutatáson, szakirodalmi anyaggyűjtésen) alapuló dolgozat. Ebben a hallgató bizonyosságot tesz a témaként választott tárgykör anyagának, szakirodalmának, fogalmainak és terminológiájának ismeretéről. A szakdolgozatnak igazolnia kell azt, hogy a hallgató képes a fő kutatási módszereket alkalmazni, az önállóan gyűjtött anyagot rendszerezni, értelmezni, elemezni, véleményét a stílár- és nyelvi (nyelvtani) szabályoknak megfelelően megfogalmazni.
- Az egyes Tanszékek az Intézet honlapján teszik közzé a választható témaköröket. A témakínálat évente változhat, ez a Tanszékvezetők kompetenciája. A hallgató önállóan is választhat témát, ez esetben minden témáról egyedileg dönt a témavezető és a tanszékvezető.
  - A hallgató a 4. szemeszterben a szakdolgozatához témavezetőt választ az illetékes tanszék oktatói közül, akivel megbeszéli a szakdolgozat koncepcióját. Ennek alapján a hallgató az adott évben május 31-ig leadja a témavezetőnek (1 példányban) az Intézet honlapjáról letölthető „BA szakdolgozat témabejelentő lap”-ot (a másik példány a hallgatónál marad).

A mongol szakirányon „BASzakdolgozat témabejelentő lap” kitöltése és május 31-ig történő leadása nem kötelező, elegendő a szakdolgozati címbejelentő leadása az arra előírt időben.

- A hallgató a jóváhagyott szakdolgozati címet a záróvizsgát megelőző félévben köteles a Neptun tanulmányi rendszeren keresztül bejelenteni. A szakdolgozati címbejelentés határidejét az adott félévre vonatkozó Hasznos tudnivalók (határidős jegyzék tartalmazza). Témaváltozás esetén a címváltozást a hallgató a záróvizsgát megelőzően köteles bejelenteni a Tanulmányi Hivatalban. A változtatás időpontja és a záróvizsga-időszak kezdete között az alapképzés és a mesterképzés esetén legalább 4 hónapnak kell eltelnie.
- A hallgató a témavezetőt köteles konzultáció céljából (min. 3 alkalom) felkeresni. A konzultáción történő megjelenést az Intézet honlapjáról letölthető „BA szakdolgozat konzultációs lap”-on a témavezető aláírásával igazolja. A konzultációs lapot a hallgató köteles a dolgozat leadásakor mellékelni.

ÉRTÉKELÉS:

A szakdolgozat megírásában a hallgatót (kötelező jelleggel választandó) témavezető segíti. A témavezető szükség esetén konzultál a bírálóval az értékelésről, részt vehet a szakdolgozat védésén, s lehet akár a szakdolgozat egyik bírálója is. Külső témavezető/bíráló személyének választását a szakirány vezetője engedélyezheti.

A szakdolgozat értékelése ötfokú skálán (1-5) történik. A dolgozat érdemjegyét a témavezető és a Tanszékvezető által kijelölt bíráló szöveges bírálatára alapján az alapszakos záróvizsga bizottság állapítja meg. A bírálatok elkészítéséhez az Intézet által meghatározott szempontok (1. témaválasztás, 2. nyelvezet, terminológia, stílus, 3. filológiai apparátus, 4. a vizsgálat megalapozottsága, 5. szerkezet, gondolatmenet, 6. módszer) az irányadók.

A „Szakdolgozati bírálati lap” a szempontok részletes leírásával az Intézet honlapjáról letölthető. Amennyiben a záróvizsgában sorozatosan súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák fordulnak elő, az összesített érdemjegy elégtelen. Az elégtelen dolgozat ismétlésének módját az intézményi szabályzatok és a szakirány előírásai tartalmazzák.

BA SZAKZÁRÁS KÖVETELMÉNYEI:

Az alapszakos záróvizsgára — amelynek előfeltétele az abszolutórium és az elfogadott szakdolgozat — a (vagy a tanulmányokat lezáró utolsó) félév végén kerül sor és két részből áll (kivéve a mongol szakirányt, ahol csak szóbeli rész van):

1) Írásbeli rész:

- Ezen a vizsgán a hallgatóknak azt kell bizonyítaniuk, hogy az alapszak nyelvét magas szinten ismerik.
- Mérendő kompetenciák: (I) írott szöveg értése (kettő teszt), (II) szövegalkotás (dolgozat).
- Koreai alapszakon az írásban mérendő kompetenciák: I. szókincs és nyelvtan II. írott szöveg értése III. fordítási készség IV. szövegalkotás
- Értékelés: kompetenciánként külön-külön százalékszámításos rendszerben az alábbi, ötfokú skálára való átszámítási értékek alapján. 0-59% = 1 (elégtelen), 60-69% = 2 (elégséges), 70-79% = 3 (közepes), 80-89% = 4 (jó), 90-100% = 5 (jeles). Az írásbeli vizsga eredményét az ötfokú skálán nyert jegyek kerekített számtani átlaga adja.

2) Szóbeli rész

- Az e vizsga által ellenőrzött ismeretek — nyelv és írásbeliség, történelem, hagyományos műveltség, vallástörténet — témaköreiben a szakirány oktatói tételsorokat dolgoznak ki és bocsátanak a hallgatók rendelkezésére. Minimum kéttagú bizottság előtt vizsgáznak, az említett tárgykörökhöz tartozó tételsorokból való húzással.
- Koreai alapszakon koreai nyelvi szóbeli rész is van, amely az anyanyelvi lektorok által összeállított és évente előre közzétett témakörökből húzott tétel, kifejtése után felelet a tanárok által feltett kérdésekre
- Koreai alapszakon magyarul bemutatandó összegezve a leadott szakdolgozat, valamint a vizsgázó reflektál a bírálatra

- **Értékelés:** A húzott tételekre adott válaszok + nyelvi készségek elbírálása (koreai szakon + szakdolgozat védeése), ötfokú skálán (1-5). A szóbeli vizsga eredménye tehát a megszerzett érdemjegyek kerekített számtani átlaga lesz.

A ZÁRÓVIZSGA ÉRTÉKELÉSE:

A záróvizsga végeredményét az írásbeli és a szóbeli rész átlaga adja. Az esetleges kerekítés a szóbeli vizsgaeredmény irányába történik. Az átlagolást és a végső jegy megállapítását a szóbeli bizottság tagjai végzik el, akik gondoskodnak a megszerzett jegynek az erre a célra rendszeresített nyomtatványon való rögzítéséről, e nyomtatványnak a szakirány vezetője számára történő átadásáról, valamint annak a további kari dokumentumokban való rögzítéséről.

AZ OKLEVÉL MINŐSÍTÉSE:

Az oklevél minősítését a szakdolgozatra kapott és a záróvizsgán megszerzett érdemjegyek számtani átlaga adja, egész számra kerekítve a HKR 84§ (6) alapján:

- kiváló, ha az átlag 5,00,
- jeles, ha az átlag: 4,51-4,99,
- jó, ha az átlag 3,51-4,50,
- közepes, ha az átlag 2,51-3,50,
- elégséges, ha az átlag 2,00-2,50.

TÉTELEK, ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖRÖK AZ EGYES SZAKIRÁNYOKON:

A JAPÁN SZAK ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖREI

KULTÚRA ÉS TÁRSADALOM

1. A japán nyelv eredete
2. Mai japán hangtan
3. Mai japán nyelvtan
4. Japán írás kialakulása és jellegzetessége
5. Japán nyelvjárás — szabványnyelv, rétegnyelv
6. Sintó, az ősi japán hitvilág
7. Japán buddhizmus fejlődése és szerepe a japán társadalomban
8. Japán kereszténység
9. Busidó
10. Teaceremónia
11. Ikebana
12. Harcművészetek
13. Hagyományos japán színház
14. Régi japán zene
15. A japán képzőművészet története
16. Macuri és egyéb japán népi szokások
17. A japán vállalatirányítási modell
18. Japán filmművészet
19. Japán építészet
20. A japán konyhaművészet
21. Mai japán népszerű kultúra
22. Oktatás Japánban — múlt és jelen
23. A nők helyzete Japánban — múlt és jelen
24. A japán írott és elektronikus média
25. Japán éghajlata
26. Japán földrajza és közigazgatása
27. Közlekedés és környezetvédelem a mai Japánban
28. A magyar-japán kapcsolatok története

29. A mai japán politika és választási rendszer
30. A mai japán külpolitika, Japán nemzetközi kapcsolatai

TÖRTÉNELEM

31. A Tennó szerepe a japán történelemben
32. A korai japán állam — udzsi és kabane
33. Kínai modell — japán valóság az ókorban (Ricurjó-rendszer)
34. A harcosok világa — kik a busik?
35. A japán falu
36. Városi élet a japán történelemben
37. Kamakura
38. Muromacsi
39. A hadakozó fejedelemségek kora
40. Oda Nobunaga és kora
41. Tojotomi Hidejosi és kora
42. Koraujkor Japánban — baku-han rendszer
43. Meidzsi-restauráció
44. A modernkori japán monarchia
45. A kínai-japán és orosz-japán háborúk, az I. világháború (1894-1920)
46. A Taisó-demokrácia
47. A szélsőjobboldali radikalizmus a 20. sz-i Japánban
48. A 15 éves háború
49. A megszállás évei
50. A gyors gazdasági növekedés időszaka

IRODALOM

51. Ókori próza
52. Manjósú
53. Heian-kori vakairodalom
54. Heian-kori napló- és esszéirodalom
55. Heian-kori regényirodalom és szecuva
56. Középkori vakairodalom, vaka elméleti írások
57. Középkori napló- és esszéirodalom
58. Középkori regény- és történelmi irodalom valamint színművek
59. Edo-kori regény- és színművek
60. Haikai művészete
61. Kokugaku és neo-konfucianus irodalom
62. Regényirodalom és Kenjűsa szerepe a Meidzsi-kor kezdetén
63. Mori Ógai és Nacume Szószeki irodalmisága
64. Taisó-kori regényirodalom és a Sirakaba irányzata
65. „Új valóság” irányzata és művei a Taisó második felében
66. Modern irodalom a Sóva első felében
67. Modern kori vaka és haiku művészete
68. A két háború közötti irodalom jellege
69. Jelenkori regényirodalom
70. Jelenkori költészet és kritikai írások

A KÍNAI SZAK ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖREI

TÖRTÉNELEM

1. A kínai neolitikum és a Shang-dinasztia
2. A Zhou-kor
3. A Qin- és Han-kor
4. A Széttagoltság kora, a Sui- és a Tang-dinasztia
5. Az Öt dinasztia kora, a Song-kor és a Yuan-dinasztia
6. A Ming-kor és a Qing-dinasztia 1793-ig
7. Kína a 19. században
8. A bokszer-felkeléstől 1949-ig
9. A Kínai Népköztársaság első évtizedei 1978-ig
10. A Kínai Népköztársaság 1978-tól a 2000-es évekig

IRODALOM

1. A Dalok könyve és a Chuci
2. A Han-kori történetírás és előzményei, a Han-kori költészet
3. A Hat dinasztia és a Tang-kor költészete, a Tang-kori próza (Han Yu, Liu Zongyuan, chuanqi)
4. A Song-kori költészet
5. A Yuan-kori színjáték
6. A Ming-kori regény (Sanguo yanyi, a Shuihu zhuan, a Xiyou ji és a Jin Ping Mei) és huaben-irodalom
7. A Qing-kori novella- és regényirodalom (Pu Songling, Hongloumeng, Rulin waishi)
8. A modern elbeszélő irodalom a 20. század elejétől az 1940-es évekig
9. A „beszélt dráma” kialakulása Kínában: Cao Yu, Guo Moruo, Lao She
10. A modern kínai költészet útjai

VALLÁS- ÉS FILOZÓFIATÖRTÉNET

1. Az ókori konfucianizmus (Konfuciusz, Mengzi, Xunzi)
2. A filozófiai taoizmus (Laozi, Zhuangzi, Liezi)
3. A motizmus és a legizmus
4. A logicisták (Hui Shi, Gongsun Longzi) és a természetbölcselek (Zou Yan, öt elem, yinyang)
5. Han-kor szintézisek (Dong Zhongshu, Huainanzi, Wang Chong)
6. A buddhizmus elterjedése Kínában (fordítások, huahu-elmélet, indiai eredetű iskolák)
7. A Kínában született buddhista iskolák 1. (Huayan, Tiantai)
8. A Kínában született buddhista iskolák 2. (chan, Tiszta Föld)
9. Vallásos taoista irányzatok (Égi mesterek iskolája, Shangqing iskola, Quanzhen iskola)
10. Neokonfucianizmus (Zhou Dunyi, Zhu Xi, Wang Yangming)

A KOREAI SZAK ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖREI:

KOREAI TÖRTÉNELEM

1. Elemezze a koreaiak eredetmítoszát és mutassa be az ókori Korea államalakulatait (Három Királyság és Egyesült Silla Királyság)!
2. Ismertesse a Koreai-félszigetet ért külső hatásokat a Korjó Királyság idején!
3. Ismertesse a Koreai-félszigetet ért külső hatásokat a Csoszon Királyság idején.
4. Ismertesse Korea önálló államiságának elvesztését (1897-1910) és a japán gyarmati uralom időszakát (1910-1945).
5. Mutassa be a Koreai-félsziget két államának párhuzamos fejlődését 1948-tól az 1990-es évekig!
6. Mutassa be a Koreai-félsziget két államának párhuzamos fejlődését az 1990-es évektől napjainkig!
7. Ismertesse Dél-Korea gazdasági és politikai fejlődését az 1960-as évektől napjainkig! Koreai nyelv és írásbeliség
8. Ismertesse a koreai betűírást és a kínai írásjegyek szerepét! Támassza alá konkrét példákkal!
9. Ismertesse a koreai nyelv beszéd szintjeit, támassza alá konkrét példákkal!
10. Ismertesse a sino-koreai szavak szerepét a koreai nyelvben, valamint a 20. századi történelmi események nyomán megjelent külföldi jövevényszavakat!

HAGYOMÁNYOS ÉS MODERN KOREAI KULTÚRA

11. Mutassa be a hagyományos koreai lakóház típusait, jellegzetességeit, fontosságát és mai megjelenését!
12. Ismertesse a hagyományos koreai ruházatot, fontosságát és mai megjelenését!
13. Ismertesse a koreai étkezési kultúra jellegzetességeit!
14. Ismertesse a konfucianus értékek megjelenését és mutassa be a hagyományos koreai családmoddell!
15. Ismertesse a koreaiak mindennapi életét érintő 20. század végi, 21. század eleji változásokat!
16. Mutassa be a koreaiak számára két legfontosabb ünnepet!
17. Mutassa be a koreai hagyományos gyógyászatot és annak legfontosabb művét!
18. Ismertesse a dél-koreai filmművészet fejlődését a 20. században, támassza alá példákkal!

KOREAI IRODALOM

19. Mutassa be a koreai modern irodalom kialakulásának vagy a felvilágosodás idejének(개화개몽시대) körülményeit (a legfontosabb eseményeket, mozgalmait, képviselőit és műveit).
20. Mutassa be a Japán megszállás idejének koreai irodalmát(일제 식민지 시대의 문학), a legfontosabb képviselőjét és művét.
21. Mutassa be a "megosztott időszak irodalmát"(남북 분단 시대의 문학), a legfontosabb képviselőjét és művét.
22. Mutassa be röviden a kortárs koreai irodalmat egy-két képviselője művének elemzésével.

KOREAI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG ÉS KOREAI MŰVÉSZET

23. Mutassa be a Három Királyság korának kulturális örökségét!
24. Mutassa be az Egyesült Silla Királyság időszakának kulturális örökségét!
25. Mutassa be a Korjó Királyság kulturális örökségét!
26. Mutassa be a Csoszon Királyság kulturális örökségét!

KOREAI VALLÁSOK

27. A koreai legitimációs mitológia főbb szüzséi és forrásai
28. A koreai sámánizmus: a sámánok tevékenysége, a kut-rituálék tipológiája
29. A koreai buddhizmus elterjedése, virágkora és perifériára kerülése (állam és buddhizmus főbb irányzatok, mesterek)
30. A koreai kereszténység története

A MONGOL SZAK ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖREI

I. MODUL: HAGYOMÁNYOS NOMÁD MŰVELTSÉG

(az ehhez a mondulhoz tartozó tételből mongol nyelven számol be a vizsgázó)

1. Legelőváltó gazdálkodás
2. Jóságértés: tawan xošuu mal
3. Vadászat
4. Viselet
5. Táplálkozás
6. Szállás
7. Földművelés
8. Kézművesség: nemezkesztés, bőrfeldolgozás, kovácsmesterség, fafaragás
9. Átmeneti rítusok és a hozzájuk kapcsolódó ünnepek: születés, hajvágás, lakodalom, temetés
10. Játékok, versenyek
11. Szokásvilág

II. MODUL: HIEDELEMRENDSZER ÉS VALLÁSOK

II.1. Sámánizmus és népvallás

1. A mongol mitológia rétegei és az eredetmítoszok tematikája
2. A mongol sámánizmus kultuszai, rítusai és terminológiája
3. A sámán és más vallási specialisták társadalmi és kulturális szerepe
4. A szinkretikus mongol népvallás kialakulása, szöveghagyománya és rítusai
5. A vallási szinkretizmus jelenségei

II.2. Mongol és belső-ázsiai buddhizmus (minden tétel mellé egy buddhista alapfogalom értelmezése)

1. A buddhizmus, mint államvallás Belső-Ázsiában
2. A buddhizmus Észak-Indiában és a Kusán Birodalom
3. Buddhizmus a Belső-ázsiai területeken: Kelet-Turkesztán, az Ujgur Birodalom, a Tangut Birodalom
4. Buddhizmus a Kítaj és Dzsürcsi Birodalomban
5. A mongol buddhizmus a 13–14. században; ujgur hatások a mongol buddhizmusban
6. Kubiláj kán kora és a tibeti buddhizmus térhódítása
7. A mongolok szerepe a tibeti egyháztörténetben
8. A mongolok „második buddhista megtérése”
9. A mongol kolostori rendszer struktúrája
10. A mongol *kubilján*-rendszer fontos alakjai és társadalmi szerepük
11. A teokratikus mongol állam és a buddhizmus 20. századi története

III. MODUL: A MONGOL NYELVEK, NYELVJÁRÁSOK ÉS ÍRÁSOK

1. Az altaji nyelvek és jelentőségük a mongol nyelv történetében
2. A mongol nyelv története
3. Az írott mongol nyelv
4. A preklasszikus mongol nyelv
5. A klasszikus mongol nyelv
6. A modern mongol nyelvek
7. A halha nyelv
8. Az ojrát és kalmük nyelv
9. A burját nyelv
10. Belső-Mongólia nyelvei
11. A Gansu-Qinghai-i mongol nyelvek és a peremnyelvek
12. A mongol nyelvű népek írásainak története
13. Az ujgur-mongol írás
14. A mai mongol népek által használt írásrendszerek

IV. MODUL: MONGOL NÉPKÖLTÉSZET ÉS IRODALOM

IV.1. Népköltészet

1. A mongol eposz
2. A mongol népmese
3. A mongol népdal tipologizálása
4. Szertartási költészet (ерөө л, магтаал, дом шившлэг, бэлэг дэмбэрэлийн үг, хараал)
5. A mongol kiserika (зүг үр цэцэн үг, оньсго, stb.)

IV.2. Régi és modern mongol irodalom

1. A mongol krónikairódalom korszakolása, főbb jellemzői
2. A mongol buddhista kánon fordítástörténete
3. A mongol buddhista fordításirodalom főbb jellemzői
4. A mongol buddhista irodalom műfajai
5. *A mongolok titkos története*
6. A 19. századi irodalmi trendek, legfontosabb alkotók
7. A 20. századi irodalom korszakolása, legfontosabb műfajai és alkotói

V. MODUL: TÖRTÉNELEM

V.1. Belső-Ázsia korai története és a Nagy Mongol Birodalom

1. Nomád államalakulatok Belső-Ázsiában
2. Belső-Ázsia nomád birodalmainak társadalmi szerkezete, hadszervezete
3. A mongol és feltételezett mongol népek a 4. századtól a 11. század végéig
4. A Nagy Mongol Birodalom állami és társadalmi struktúrája
5. Kubiláj kán szerepe és a Jüan kor társadalma
6. Az Aranyhorda és utódállamai
7. A mandzsu hódítás és a mongol államok
8. A négy halha kánság kialakulása és szerepe a mandzsu korban
9. Az ojrát birodalom és a kalmükök

V.2. Mongólia 20. századi és mai története, politikája

1. A 8. bogd gegén történeti szerepe
2. A mongol népi forradalom
3. A személyi kultusz időszaka
4. Mongólia a 2. világháborúban
5. A szocialista Mongólia
6. Az 1990-es évek politikai, gazdasági és társadalmi változásai
7. A Mongol Köztársaság a 21. században

A TIBETI SZAK ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖREI

1. TIBET TÖRTÉNETE

- 1) A tibeti történelem forrásai (külső és belső források)
- 2) A királykor kiemelkedő személyiségei (a három tankirály tevékenysége, jelentőségük)
- 3) A királykori társadalom elemzése (nemzetségi társadalom / feudális társadalom, központosítás – állam kiépítése, egyház szerepe)
- 4) A királykori Tibet külkapcsolatai (India, Kína [Tang-kor], Belső-Ázsia [Kelet- és Nyugat-Turkesztán])
- 5) Egyházi és világi hatalom egybefonódása a 10–16. században (lamaista rendek, tekintélyuralmi korszakok)
- 6) A teokratikus állam kiépülése, 1642–1751 (előzmények: a gelugpa rend megerősödése, mongol kapcsolatai; széttagoltság és belső viszály: mongol, mandzsu külső beavatkozás)
- 7) A teokratikus állam elemzése (államigazgatás, társadalmi rétegződés, gazdaság [földműves, nomád pásztor, kereskedelem])
- 8) Tibet politikai helyzete a protektorátus korában, 1728–1950 között (hatalmi harcok, a kínai befolyás erősödése, a gurka háborúk)
- 9) Tibet és a gyarmati – orosz és brit-ind – birodalmak a 18. és 20. sz. között (a Kelet-indiai Társaság szerepe Indiában, „koronagyarmat”, további terjeszkedés Tibet irányába [Szikkim, Bhután, Tibeti protektorátus]; a cári Oroszország terjeszkedése Közép- és Belső-Ázsiában; 1907-es antant és 1914-es szimlai egyezmény)
- 10) Tibet története a 20. század közepétől (kínai megszállás, Tibeti Autonóm Terület létrejötte és működése, a XIV. dalai láma emigráns kormánya, tibetiek Indiában, Nepálban és Bhutánban)

2. MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET ÉS TIBET-KUTATÁS

- 1) Táj és nép (földrajzi meghatározottság [fizikai földrajz], etnikai jellemzők [7–20. sz.], tájegységek és politikai határok [politikai földrajz], szomszédos kultúrák [Kína, India, Belső-Ázsia] szerepe)
- 2) Hagyományos feudális társadalom (nemesek, földművesek, nomádok)
- 3) A tibeti mindennapok régen és ma (gazdaság, oktatás, egészségügy, fizetési eszközök)
- 4) A tibeti időszámítás és az ünnepek (a luniszoláris időszámítás általános jellemzése, a 12-es állatciklus és a 60-as ciklus, a négy általános nagy ünnep és helyi ünnepek, ünnepi szertartások)
- 5) Tibet vallásai: vallási szinkretizmus, népi hitvilág világképe és irodalma
- 6) Tibet vallásai: bön (korszakolása, tételes vallássá alakulása, elméleti rendszer kidolgozása, irodalma, művészete, helyzete napjainkban)
- 7) A tudományos Tibet-kutatás előzményei (egyházi és világi utazók Tibetben)
- 8) Kőrösi Csoma Sándor tibetisztikai munkássága (a nyugati Tibet-kutatás megteremtője, kolostori terepmunka, Szangye Puncog, Alexander-könyvek, monográfiái: Tibeti nyelvtan, Tibeti-angol szótár, Buddhista terminológiai szótár, munkássága tudományos folyóiratokban)
- 9) A tibetisztikai kutatások napjainkban (kutatóközpontok, egyetemi kutatások)
- 10) A tibetisztikai kutatások modern eszközei és módszerei (adatbázisok, digitális szótárak, referenciaművek, szövegszerkesztők)

3. A BUDDHIZMUS TIBETBEN

- 1) Mahájána, vadzsrajána (a buddhizmus fő irányzatai, jellemzőik)
- 2) A Tibetben elterjedt buddhista irányzat általános jellemzői (elméleti alap: a középút filozófiája, gyakorlat: fokozatosság elve, a mester meghatározó szerepe, titkosság)
- 3) A buddhizmus elterjedése Tibetben (az első megtérés, a második megtérés, a régi és új iskolák összehasonlítása, mai helyzet)
- 4) Tibeti buddhista rendek: a nyingmapa rend és a kagyüpa irányzatok (a nyingmapa rend mint az első megtérés egységes irányzata, a második megtérés új rendjei, a kagyüpa rend és alrendjei, történetük, tantételeik jellemzői, indiai mestereik, jeles tibeti tanítóik, kolostoraik)
- 5) Tibeti buddhista rendek: a szakjapa rend, a kadampa és a gelugpa rend (történetük, tantételeik jellemzői, indiai mestereik, jeles tibeti tanítóik, kolostoraik)

- 6) A lamaista egyház Tibetben (kolostorok és kolostori birtokok, a kolostorok irányítása, egyetemek szerepe a hagyományörökítésben)
- 7) A buddhista egyház szerepe a közéletben a 7. századtól napjainkig (világi és egyházi hatalom összefonódása, államvallás, szerepe a tekintélyuralkodó rendszerben, a teokrácia)
- 8) A dalai láma intézménye (a tulku-rendszer kialakulása, jelentősége az egyházi hatalom átörökítésében, a dalai láma felkutatása, hatalmának korlátai, a régensek, a pancsen láma intézménye)
- 9) A szerzetesek életpályája és a világi hívek vallásos élete (szerzetesi fokozatok, kolostori élet, kolostori képzés, a világi hívekre vonatkozó szabályok, részvételük az egyházi ünnepeken)
- 10) A tibeti buddhizmus elterjedése (mongol népcsoportok körében [két megtérés tibeti közreműködéssel], a XIV. dalai láma Indiában, a pekingi lámakolostor, tibeti szerzetesek tevékenysége nyugaton)

4. TIBETI IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

- 1) A tibeti írásbeliség kezdetei (írás létrejötte és szerkezete, nyelvtan, szótárak, nyelvújítás, első nyelvemlékek)
- 2) A tibeti könyv (formai sajátosságai és szerkezete)
- 3) A tibeti irodalom felosztása (világi: népköltészet, Geszár, egyházi: kanonikus, extrakanonikus, fő témakörök, a történeti irodalom fő műfajai)
- 4) A tibeti kánonikus irodalom (a tibeti kánon története, a Kágyur és a Tengyur részei, Kőrösi Csoma Sándor kánonleírása)
- 5) Az önálló tibeti irodalom (jelentősége, fő témakörök és műfajai, a szumbumok szerkezeti jellemzői, a tibeti vers)
- 6) A buddhista művészet megjelenése Tibetben (a „művészet” helye a tudományok között, funkciója, első buddhista művészeti alkotások Tibetben – Buddha-szobrok, sztúpák, Szamje-kolostor, Potala)
- 7) Képzőművészeti ágak Tibetben (világi és egyházi építészet, buddhista szobrászat, festészet, rituális tárgyak)
- 8) Buddhista festészet és szobrászat (az ábrázolások típusai: szobrok, domborművek, freskók – fő témák: pl. létkerék –, tekercsképek, amulettek stb., a tantrizmus megjelenése az ábrázolásban)
- 9) Tibeti buddhista pantheon, buddhák, bódhiszattvák, védőistenségek ábrázolása (ikonometriai, ikonográfiai jellemzőik)
- 10) A tekercsképek formai és kompozíciós elemzése (anyaga, festés technikája, folyamata; a tekercsképek alapvető funkciói; ikonográfia, ikonometria, kompozíciótipusok)